Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 76 Duminică 19 Martie 1939
12 Pagini
P. IIII

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
şi UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Datoria ceasului de faţă

Era firesc ca în primele ceasuri ale tragediei unui popor, a cărui independenţă a fost suprimată cu atâta uşurinţă, opinia publică românească, odată cu simpatiile ei pentru cruda încercare a unui fost aliat credincios, să-şi îndrepte şi toată atenţiunea spre cele ce se petreceau la fruntariile ţării noastre. Era firesc ca această atenţiune să fie reţinută de faptele ce se precipitau şi al căror senzaţional îl alcătuiau mai ales uşurinţa şi preciziunea cu care ele se îndeplineau, ca şi când totul era dinainte stabilit.

Azi însă a sosit şi ceasul judecăţii propriilor noastre interese.

Să ne întoarcem acum privirile la noi acasă şi, cu tot calmul pe care trebue să-l păstreze un popor matur, cu mândre tradiţii istorice şi cu o temeinică conştiinţă naţională, să cercetăm temeiurile politicei noastre interne şi externe, să le oglindim în realităţile ce se strâng tot mai aproape de noi şi să tragem concluziile necesare pentru apărarea înţeleaptă şi la timp a intereselor româneşti.

Nu e nici un motiv de alarmă. Sunt însă toate motivele pentru o judecată serioasă a evenimentelor şi pentru o hotărâre românească.

Această judecată serioasă trebue să ţină seama de două constatări cari, de aci încolo, au devenit imperativele oricărei politici cu adevărat naţionale :

Prima constatare este că un popor, conştient de misiunea lui istorică, nu trebue să-şi întemeieze independenţa numai pe sprijinul altora. Politica statelor variază atât de mult astăzi, principiile morale şi juridice internaţionale au devenit atât de şubrede, încât credinţa numai în ele şi speranţa numai în efectul lor, nu pot forma un temei sigur al independenţii unui popor. Aceasta trebue să fie apărată, cu orice sacrificii, de forţele lui naţionale, de conştiinţa lui naţională, de încrederea în el însuşi şi în dreptul lui de a trăi unit şi liber.

Deci prima concluziune, din această primă constatare, este : întărirea fără şovăire a forţelor noastre naţionale.

A doua constatare este că atunci când în sânul unei naţiuni încep dezbinările, atunci când se destramă unitatea naţională, când încheieturile organismului social, politic şi chiar economic ale unui stat nu sunt cu toată atenţiunea şi permanent controlate şi menţinute în stare de bună funcţionare, atunci când dealungul şi dealatul ţării nu domină aceiaşi unitate sufletească din care să rezulte încredere, disciplină şi voinţă hotărîtă, se destramă tot organismul statului şi se deşteaptă lăcomia duşmanilor.

A doua concluzie, din această a doua constatare, este : unirea internă, solidaritatea între toţi fiii ţării şi participarea tuturor competinţelor şi energiilor sincere, oneste şi cu adevărat româneşti, la viaţa publică a ţării.

Având în faţa noastră aceste două comandamente şi îndeplinindu-le cu toată hotărîrea şi cât mai grabnic, calea ce avem de urmat pentru apărarea intereselor neamului nostru se deschide dela sine, atât pentru politica noastră externă cât şi pentru cea internă.

Consiliul de miniştri de Joi

Consiliul de miniştri s'a întrunit în ziua de 16 Martie la ora 18, sub preşedinţia domnului Armand Călinescu.

D. Gr. Gafencu, ministrul afacerilor străine, a făcut un expozeu asupra ultimelor evenimente internaţionale.

D. preşedinte al consiliului a dat apoi lămuriri asupra hotărîrilor luate.

După aceea au fost supuse aprobării Consiliului o serie de proiecte de legi.

Limba noastră

Cei gata să ştie, ce nu ştiu

Unul foarte învăţat, dar care scrie fără să iscălească, îmi dă mai multe pilde din limba franceză, din germană, italiană şi din latină, unde participiul prezent e folosit ca adjectiv, şi mă întreabă „de ce n'am spune şi noi o *mână tremurândă*, o *faţă răzândă* şi chiar o *circumstanţă agravantă*. Participiile prezente, declinate şi întrebuinţate ca adjective, îmbogăţesc limba şi sunt pline de farmec".

De ce? Fiindcă n'am căzut niciodată sub farmecul vorbirii „o circumstanţă agravantă". Totdeauna am privit „circumstanţa", *agravantă* ori *atenuantă*, ca o bazaconie de neîngăduit, când putem spune foarte bine şi foarte frumos: *o împrejurare împovărătoare, uşurătoare.*

Ceea ce gramaticele noastre numesc: *participiul prezent* nu se poate întrebuinţa ca adjectiv. Germanul zice: *die lernende Schülerin*, dar *eleva învăţândă* e un caraghioslâc Germanul zice: *sein Ausseres ist empfehlend*, dar nu e român să zică: *înfăţişarea lui e atrăgândă*, în loc de: înfăţişarea lui e *atrăgătoare.*

In limba franceză participiul prezent se poate întrebuinţa ca adjectiv: *un homme charmant*, — un om încântător. Dar participiul nostru prezent, ca şi gerunziul italian, se întrebuinţează numai în legătură cu un alt verb: *citind, mă desfătez, — leggendo, mi diverto.*

Fără scânteie de dragoste şi de mândrie în suflet pentru limba noastră, ne înflăcărăm pentru cuvintele şi formele străine. Orbirea unora şi lipsa lor de gust merg până acolo, încât orice haină bălţată, împrumutată de aiurea, li se pare că îmbogăţeşte limba.

Zadarnic le spui că România nu e un ţinut geografic oarecare, unde se poate vorbi oricum, o limbă amestecată cum vorbesc, de pildă senegalezii Zadarnic le arăţi că limba nu e ca moda să se poarte la Bucureşti, ce se poartă la Paris. Cu mica lor pricepere nici nu pot să înţeleagă toate acestea Poate că nici nu sunt atât de vinovaţi Nimeni nu i-a învăţat că popoarele au comori, pe care sunt datoare să le păstreze cu sfinţenie că, între aceste comori, cea mai de preţ e limba.

Cine să-i înveţe? Să lăsăm să vorbească un profesor de română. Citiţi cu toată luarea aminte rândurile de mai jos, pe care le desprind dintr'un articol publicat în *Tribuna Şcoalei* (15 Februarie — 1 Martie, 1939) şi semnat de d. profesor M. Mihăileanu:

„... Un profesor îmi spunea că un elev a venit acasă cu nota PATRU, iar altul cu nota TREI la limba română, cu toate că *le erau compunerile făcute de* DOI PROFESORI DE LIMBA ROMÂNĂ. De aceea, eu — drept să spun — m'am gândit *adeseori* că se află *uneori* în MARE PRIMEJDIE *reputaţia unui profesor de limba română*, când se încumetă să întocmească *disertaţiuni* ce urmează să fie supuse *aprecierilor* unor camarazi de aceeaşi specialitate". (Sublinierile sunt ale mele).

Mi se duce gândul la trecut. Imi răsar în minte profesorii mei de română, Ion Cetăţeanu, dela gimnaziul din Galaţi şi G. Dem. Teodorescu, dela liceul Matei Basarab, din Bucureşti. Mă întreb dacă o compunere pe care ar fi făcut-o unul din ei ar fi căpătat nota trei dela oricare alt profesor de aceeaşi specialitate, să zicem dela Vasile Păun. Şi mă mai întreb: „reputaţia" lor ar fi fost în mare primejdie dacă s'ar fi *încumetat* ei să întocmească „disertaţiuni", „ce urmau să fie supuse *aprecierilor* unor camarazi?"

Citesc tot în *Tribuna Şcoalei*, „organ de luptă şi apărare a învăţământului românesc", un articol în care se laudă un profesor, care „a avut fericita idee de a scoate o revistă bilunară, ajunsă *deja* la numărul 3". Desprind aceste rânduri:

„In paginile ei adolescentul zilelor de acum găseşte nenumărate lucruri folositoare, care înfăţişate într'o formă limpede şi precisă, *poate* (nenumărate lucruri folositoare *poate?*), poate constitui pentru *ei* (care *ei?* adolescentul?) un adevărat îndreptar sufletesc"

„Dacă ne-am duce, spune Plaut, la isvorul tuturor faimelor şi am cerceta valoarea lor, dacă s'ar pedepsi cu amendă şi cu o sdravănă nuieluşă cei ce întind faimele şi nu pot să arate autoritatea lor, s'ar face un mare bine publicului: ar fi, sunt sigur, mai puţini oameni gata să ştie, ceea ce nu ştiu".

T. PISANI

Măsurile guvernului român la frontieră

Sosirea monseniorului Voloşin şi a intregului guvern rutean pe teritoriul român

Monseniorul Voloşin a cerut protectoratul României

Inaintarea armatelor ungare în Ucraina Carpatică a provocat în această regiune vii agitaţii, ciocniri sângeroase, panică în sânul populaţiei şi refugiarea întregului guvern pe teritoriul românesc.

Guvernul român a luat măsurile necesare ca să fie împiedicată refugierea în mari masse a populaţiei ucrainene şi în deosebi a evreilor, pe teritoriul român, în Sighetul Marmaţiei.

Guvernul a hotărît de a nu permite intrarea în ţară şi în număr limitat de cât a personalităţilor politice cari au cerut azil.

Monseniorul Voloşin şi personalităţile politice care-l însoţesc au cerut autorizaţia de a rămâne în ţară, ceeace li s'a acordat. Probabil că monseniorul Voloşin va sosi la Bucureşti, spre a se înlătura astfel orice posibilitate de interpretare greşită a prezenţei

MONSENIORUL VOLOŞIN
fost şef al guvernului din Ucraina Carpatică

sale şi a colegilor săi la frontiera Ucrainei Carpatice.

Monseniorul Voloşin cât şi toate celelalte personalităţi politice, nu pot fi consideraţi de guvernul român decât ca refugiaţi politici fără nici o calitate oficială.

caie particulară, arată că trupele ungare întâmpină dificultăţi în înaintarea lor şi că au de luptat atât cu populaţia ucraineană, cât şi cu gărzile înarmate. Au fost ciocniri sângeroase.

Ministerul nostru de externe este în contact continuu cu statele interesate în Ucraina Carpatică.

*

Printre refugiaţii veniţi în ţară se află şi marele industriaş d. Bata, sosit cu avionul.

CALMUL POPULAŢIEI ROMÂNEŞTI

Opinia publică românească a păstrat tot timpul tot calmul, urmărind cu interes şi cu atenţiune serioasă desfăşurarea evenimentelor.

In cursul zilei de Joi, populaţia Capitalei a urmărit diferitele ediţii ale ziarelor şi numeroşi cititori au cerut în cursul zilei informaţii suplimentare la redacţiile diferitelor ziare.

Zvonurile alarmiste şi false care au circulat n'au găsit nicio crezare în rândurile populaţiei.

ATENTATUL CONTRA MONSENIORULUI VOLOŞIN

Joi, în cursul zilei, pe când monseniorul Voloşin se îndrepta spre arhiepiscopia din Sighet, un subofiţer ucrainian, refugiat şi el pe teritoriul român, a încercat asupra lui un atentat, trăgând focuri de revolver. Monseniorul a scăpat însă neatins. Subofiţerul a fost arestat.

MĂSURI DE PAZĂ LA FRONTIERĂ

Guvernul român a luat dispoziţiile necesare şi a dat ordine în consecinţă pentru menţinerea ordinei şi a securităţii la frontiera românească.

Informaţiile ce vin din Ucraina subcarpatică, arată că acolo continuă turburările. Populaţia românească din această regi-

APEL LA INTERVENŢIA ROMÂNIEI

Monseniorul Voloşin s'a adresat guvernului român cerându-i, în mod formal, ca România să intervină în Ucraina subcarpatică, luând sub protectoratul ei această regiune.

Muritori de foame

şi ingroziţi de comunişti, refugiaţii imploră ajutorul României

Dela corespondentul nostru

Sighet, 16 Martie

Monseniorul Voloşin şi membrii guvernului Ucrainei Carpatice, refugiaţi la Sighet, au implorat ajutorul României.

Din faţa teroriştilor comunişti, care ucid pe militarii şi funcţionarii cehi, populaţia fuge îngrozită.

Un tren cu refugiaţi, atacat, la Slatina, de bandele teroriste, a fost salvat de un avion ceh, care a mitraliat pe teroriştii.

Grav accident de circulaţie

pe şoseaua Bucureşti-Giurgiu

O autocamionetă se loveşte de un pom, sfărâmându-se. Şoferul şi ajutorul său au fost omorâţi pe loc

Un grav accident de circulaţie s'a întâmplat Joi după amiază pe şoseaua Bucureşti-Giurgiu, în împrejurările următoare :

Autocamioneta nr. 18.002 din Bucureşti, încărcată cu bidoane cu lapte, venea dela Călugăreni spre Capitală.

Pe când era în plină viteză pe şoseaua Bucureşti-Giurgiu, condusă de şoferul Eremia I. G Alexandru, alături de care se afla la volan, ajutorul său al cărui nume nu se cunoaşte deocamdată, când a ajuns în dreptul km. 15+500, i s'a rupt bara de direcţie.

Maşina s'a izbit violent de un pom de pe marginea şoselii.

In ciocnire, autocamioneta s'a sfărâmat complet.

De sub sfărâmăturile maşinii a fost scos mort atât şoferul cât şi ajutorul său.

Cadavrele au fost transportate în Capitală la „Institutul medico-legal".

In aşteptarea d-lui şi d-nei Lebrun la Londra

In vederea vizitei, la Londra, a d-lui preşedinte al Republicei franceze şi a d-nei Lebrun, au început, de pe acum, repetiţiile ceremoniei care se va desfăşura la primirea cortegiului oficial...

DE VEGHE...

Noua criză europeană, care a provocat dispariţia Cehoslovaciei şi a elementelor sale componente din rândul statelor suverane, are două aspecte: Pe deoparte, acţiunea Reichului pune în cauză principiile mari, care stau la temelia dreptului de viaţă al popoarelor şi care interesează structura şi echilibrul politic al continentului şi în deosebi a răsăritului european; pe de altă parte, ea pune problema de imediată actualitate a securităţii frontierei noastre de miază-noapte, în regiunea vecină cu teatrul operaţiilor militare, care trebue să hotărască soarta de mâine a Ucrainei Subcarpatice.

Cea dintâi chestiune este de un interes universal. Ea a pricinuit din primele ceasuri o sguduire adâncă în liniştea precară a Europei din ultimele săptămâni.

Iniţiativele Führerului german, în cei trei ani din urmă, incununate în permanenţă de un succes statornic, au avut un răsunet adânc şi consecinţe covârşitoare. Incorporarea la Reich a statului cehoslovac, în împrejurările cunoscute, va avea probabil urmări psihologice şi politice mai adânci chiar decât succesele precedente ale Führerului. Guvernele din Londra şi Paris resimt de pe acum efectele unei acţiuni politice, faţă de care au rămas pasive. Soluţia dată crizei federalismului cehoslovac nu va rămâne de sigur fără influenţă asupra compunerii şi politicii lor.

Pentru Europa orientală, rezultatele crizei în curs sunt încă şi mai hotăritoare. Principiul etnic, care legitimase acordul dela Muenchen, este înlocuit în acţiunea diplomatică germană de azi prin conceptia „spaţiului vital" necesar desvoltării şi securităţii poporului german. Este o schimbare de o importanţă covârşitoare pentru politica acestei regiuni a continentului.

Toată opera diplomatică înfăptuită dela acordul dela Muenchen până astăzi devine caducă : în primul rând însăşi înţelegerea dela Muenchen a celor patru Mari Puteri. Odată cu ea sunt nimicite sau cel puţin grav atinse şi cele două acte diplomatice, întemeiate pe ideia consultărilor directe preconizată la Muenchen: acordul din Septembrie dintre d-nii Hitler şi Chamberlain şi declaraţia franco-germană din 6 Decembrie 1938. Sentinţa arbitrală de la Viena, în fine, va fi avut o existenţă de cinci luni! E puţin pentru o Europă, care urmăreşte cu atâta tenacitate speranţele de pace.

Pe lângă aceste probleme vitale, care se vor pune în viitorul apropiat, vigilenţa guvernului şi a ţării noastre este solicitată de turburările din Ucraina Subcarpatică.

După o independenţă de o zi, micul stat de pe frontiera noastră de miază-noapte este teatrul unor turburări continui. Coloanele ungare înaintează în diferite direcţii şi se lovesc de rezistenţa trupelor armate locale. Preşedintele consiliului ucrainian Monseniorul Voloşin s'a refugiat pe teritoriul românesc, unde guvernul nostru înţelege să-i acorde — ca şi altor refugiaţi politici — dreptul de azil, fără a-l extinde însă la mulţimea celorlalţi refugiaţi, căci ar putea crea ţării noastre complicaţii internaţionale.

Guvernul român îşi adună toate elementele de informaţie asupra situaţiei şi urmăreşte desvoltarea evenimentelor păstrând constant contactul cu cancelariile interesate în chestia Ucrainei Subcarpatice. Liniştea şi vigilenţa sunt cele dintâi îndatoriri care nu se impun astăzi. Ar fi o eroare să deformăm proporţiile evenimentelor care se desfăşoară în Ucraina Subcarpatică.

Securitatea României are interese cu mult mai vaste de apărat. Dacă înţelegem să nu agravăm întru nimic situaţia neliniştitoare din Ucraina Subcarpatică, socotim însă ca un interes esenţial menţinerea ordinei şi liniştei pe frontierele noastre.

I. LUGOSIANU

Impresia produsă

în Franţa şi Anglia de tragedia ceho-slovacă

(Prin telefon, dela corespondentul nostru particular)

Paris, 15 Martie. — De două zile ziarele parisiene constată cu amărăciune prăbuşirea definitivă a politicii dela Muenchen. Intrarea trupelor germane în Ceho-Slovacia, anexarea Boemiei şi a Slovaciei au produs o profundă stupoare. Se ştia că Germania nu renunţase de a întinde dominaţiunea ei asupra Estului european, dar nimeni nu se aştepta la o acţiune aşa de fulgerătoare.

La Paris, oficiul de turism ceho-slovac a luat iniţiativa de a deschide un registru de condoleanţe. Numeroase personalităţi şi o mulţime considerabilă se înghesuie pentru a veni să-şi manifeste afecţiunea şi indignaţiunea faţă de cele întâmplate nenorocitei Ceho-Slovacii.

O neliniste se manifestă acum în toate clasele populaţiei. Lumea se întreabă care sunt intenţiile cancelarului Hitler.

La Senat, d. Georges Bonnet, ministrul de externe, a făcut astăzi d. a. o expunere asupra situaţiei în faţa comisiunii de afaceri străine.

Se poate spune că impresiunea lăsată de ministrul de externe a fost rea. Declaraţiunile sale n'au reuşit să asigure pe senatori. Politica guvernului este judecată ca foarte slabă. In schimb, d. Pierre Laval a făcut impresiune, declarând că se impune cu urgenţă o apropiere a Franţei de Italia.

La Cameră, desbaterile asupra politicii externe au fost amânate până Sâmbătă.

Un consiliu de miniştri foarte important va avea loc mâine dimineaţă. In cercurile politice bine informate se spunea astăseară că d. Daladier va cere Camerei depline puteri, foarte întinse. Preşedintele de consiliu ar dori mai ales aceste depline puteri pentru a putea lua noui măsuri, în vederea accelerării producţiunii în uzinele cari lucrează pentru apărarea naţională.

Totuş, Camera franceză nu pare decisă să intre în vacanţă în timpul călătoriei d-lui Lebrun la Londra. Acest fapt poate fi interpretat ca un semn de neîncredere faţă de guvern.

In fine, trebue semnalată îngrijorarea statului major francez. Informaţiuni din isvor bun arată că statul major francez nu crede că planul german a fost complet executat.

IMPRESIA LA LONDRA

Se comunică aci, din Londra, că guvernul englez a primit informaţiuni foarte interesante asupra stărei actuale a forţelor cari au fost mobilizate în Germania. Măsurile militare cari au fost luate din ordinul cancelarului Hitler, sunt mult mai importante decât acelea pe cari le-ar fi necesitat numai cucerirea Cehoslovaciei. Ingrijorarea în Marea Britanie este mare.

Se spunea astăseară la Londra că guvernul britanic se gândeşte să recheme pe ambasadorul Marei Britanii dela Berlin. Cu toate acestea, primul ministru, d. Chamberlain, nu pare a se asocia la indignarea publicului. D. Chamberlain a avut azi de dimineaţă o lungă consfătuire cu lordul Halifax.

Pe de altă parte, lordul Halifax s'a întreţinut în cursul zilei de azi cu d. Corbin, ambasadorul Franţei. S'a decis cu acest prilej ca, cu prilejul şederii d-lui Lebrun la Londra d.Bonnet să aibă diferite consultaţiuni cu cabinetul britanic.

Tot astăzi, lordul Halifax a primit pe d. Eden. Vizita fostului ministru de externe constitue evenimentul cel mai semnificativ al zilei.

D. Eden ar fi sugerat lordului Halifax ideea de a se constitui imediat un consiliu de stat, însărcinat să dirijeze politica externă a ţării. Din acest consiliu ar urma să fie invitaţi să facă parte reprezentanţii tuturor partidelor şi el ar fi prezidat de ministrul de externe.

Nu e posibil să se poată prevedea de pe acum schimbările pe care le-ar putea avea politica britanică în relaţiunile ei cu Germania, după cum nu e posibil deasemenea să se prevadă nici schimbările în raporturile ei cu Rusia Sovietică.

RENÉ SAIVE

Noul statut al Boemiei şi Moraviei

Textul decretului cancelarului Hitler

Praga, 16 (Rador). — Iată afectată de situaţia ce domneşte în aceste regiuni, este deci o datorie pentru Reich de a garanta propria sa existenţă, hotărîndu-se să intervină spre a restabili bazele unei ordine rezonabile în Europa Centrală şi spre a lua măsurile necesare.

Germania a mai dovedit prin istoria sa milenară că este singura putere care, graţie mărimei şi calităţilor poporului german, este în stare să rezolve această situaţie.

Inspirat de dorinţa sinceră de a sluji adevăratele interese ale popoarelor ce trăiesc în această regiune, de a asigura viaţa naţională a poporului german şi a poporului ceh, şi de a servi pacea şi buna stare socială, ordon în numele Reichului german ca viaţa viitoare a locuitorilor din aceste regiuni să fie pusă pe următoarele baze :

ART. 1. — Teritoriile fostei republici cehoslovace ocupate de trupele germane în Martie 1939 aparţin de acum înainte teritoriului Marelui Reich german şi sunt puse în paza lui, în calitate de „protectorat al Boemiei şi Moraviei". In măsura în care acest lucru va fi cerut de apărarea Reichului, Fuehrerul va edicta, cu privire la unele părţi din acest teritoriu, o reglementare diferită.

(Continuare in pag. 2-a)